

מסורת הש"ס

אי נימא לא שבת מחמת מלאכה ואפי' היא מלאכה של היסר. כגון של חולה ושל חיה קאמר דלין מצרכין: עששים. לנטיירנא: א: שהיטה דולקס והולכת. מע"ש וצבית ישראל: למ"ש מצרכין. לפי שלא נעזבה בה עזירה שלא הולקה בשבת. נכרי שהדליק משראול.

משחשכה מ"ש: הך איסורא אונלא. מתוך שהלצהת דולקת והולכת קמא קמא פרח ליה: המוציא שבתה לר"ה. בשבת חיוב. ומוקמינן לה במסכת צי"ה"ג כגון דשייפה לתרם משחא ואמלי בה נורא דגמלת ליכא אלא שלצהת ומשום חרס לא מחייב דלית בה שיעורא: מה שערך לא הניח. והולכת שבת לא מחייב עד דליכא עקירה מרשות זו והנחה ברשות זו: גורה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון. אי שרית צנכרי שהדליק מנכרי משחשכה אמי לצרכי צנכרי שהדליק מצעוד יום וצאתו אור עמנו שלא נתוסף משחשכה כגון שמצרך עליו סמוך לחשכה מיד: גדול מנוחה מלאה ונכרי הוא. ואין כריך לצדוק אחריו דאי איתא דישאל הוא לא היה ממנה סמוך לחשכה מיד לאחור האור צידו: כפי הכשף. שטרפיס צו אצניס לסקיד. אם עבה כאור היוצא מפי הכשף נהורא צריא היא ולהשתמש לאורה היא נעשית: ואם לאו. לאו לאורה נעשית אלא לצשל ואין מצרכין אלא על שנעשה להאיר: כחלה.

צמלת שריפת אצניס אין האור להאיר: בסוף. לאחר שנשרפו האצניס רובן מדליקין אור גדול מלמעלה למרק שרפת האצניס ומשתמשין נמי לאורה: של סגור. בסוף מצרכין עליו. לאחר שהוסק המנור והפט תבוכה מדליקין קסמינן דקין צפוי להאיר ולקלוט חומו לתוכו וכיון דמשתמש לאורה ומצרכין עליו: אור של צימ כהנסת. צדאירא אלא חשבו לצנודו הדליקה ולא שצריך לאור אלא לצנוד צעלמא ואין מצרכין עליו: ליכא אדם חשבו. להאיר להס הדליקה ומצרכין: הא והא דליכא אדם חשבו. ואי איכא חזנא שמש שאולב צבית הכנסת אף לאורה עשויה שיכלא החון לאורה ומצרכין: הא והא דאיכא חזנא. ואיכא אהרא שהחון יכול לאכול לאורה אין מצרכין על הכר שלא להאיר הדליקה אלא לצנוד אדם חשבו: מפני צטול צימ המדרש. שבזמן שאחד מצרך לכולם הם צריכים לשמוק מנגרסתם כדי שיתכונו כולם וישמעו אליו ויענו אמן: מרפא. לאדם המתעטט על שרגילים לומר אקווא: נר לצנוד. המת עבדא: צשמים עבדי לעצורי ריחא. דקרחונו של מת עבדי ולא להריח: כל מת שהוא חשבו להוציא לפניו נר צימ אס הוציאו צלילה צמנאלי שבת לקצורה אין מצרכין על אותו נר דלצנוד עבדא וכל להאיר: וכל מת שאינו חשבו להוציא נר לפניו צימ אלא צלילה מצרכין עליו אס הוציאו צמנאלי שבת לקצורה: מצרכין עליו. דלהאיר עבדא: צשמים. שמולין אדם אקטניס לצית הכסף להעביר ממנו ריח רע של צה"כ"ס אין מצרכין עליו:

תורה אור השלם

1. קרב עם הדרת מלך וצאפס לאם מחמת רזון: מש"י י"ד כח

גליון הש"ס

גב' מחצה על מחצה נמי מברך. עי פרי"ח י"ד סי' קי"ד סק"ו: רש"י י"ד ברישא פ"ג שנילינן ליה ברי. והוא צפיקי דריא פיק ר"צ מווס שבנרוא שמים אורן לא היה אדם חולה אלא אס היה צנכר. כל צנכר ויהי עוטם שצמנו יוצא ממנו עי עד שכל יעקב אבינו וצקת חממים ואמר רבון כל העולמים אל תתק נפש ממני עד שאלה אל בני ובנותי ועמתי לו תפיק חייב אדם לומר בעמיטתו חיים שפסק המות הזה לאר ששאלמ עמיטתו מהל אור:

הנהגות הגר"א

[א] נמי הא דליכא אדם חשבו וצא"ה הא והא דליכא: ר"צ גרסת ר"ח דליכא:

לעזי רש"י

לנטיירנא. פנס.

אלו דברים פרק שמיני ברכות

נג.

וכי תיבא הך איסורא אזיל ליה. ה"מ לאקשווי אי הכי נכרי מנכרי נמי אלא עדיפא מנייה פריך דה"מ לשנויי דממשני בסמוך: גזירה משום נכרי ראשון ונכרי ראשון משום עמוד ראשון וכו'. חדא גזרה היא דגזרו חכמים כל אש נכרי שציד הנכרי דאי לא הא לא קיימא הא אצל נכרי שהדליק מישראל וישראל מנכרי מצרכין עליו והכי קיימא לן:

הא דאיכא אדם חשבו. אס כן משום כנודו של חשבו ולא לאורה כן פרש"י ור"ח פירש אפכא צאדס חשבו לאורה וצדליכא אדם חשבו עשוי לכנוד צית הכנסת: אין מצרכין עליו. פירש"י מיהו מצרכין עליו צרוך שצדא שמן ערצ והא דלמר לעיל צי"ה מצרכין (כח) עי טושי"ע ארימ: האלי משחא כנישא מצרכין עליו צורה עלי צשמים היינו צבא להריח ולא מיידי צמוך הסעודה: צאכילה

שעקך לא הניח ומה שהניח לא עקך אלא לעולם דאיסורא נמי איתיה וכי קא מברך אתוספתא דהתירא קא מברך אי הכי נכרי מנכרי נמי אין ה"מ גזרה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה אור אם רוב נכרים אינו מברך אם רוב ישראל מברך הא גופא קשיא אמרת אם רוב נכרים אינו מברך הא מחצה על מחצה מברך והדר תני אם רוב ישראל מברך הא מחצה על מחצה אינו מברך ברין הוא דאפי' מחצה על מחצה נמי מברך ואיידי (דנתנ') רישא רוב נכרים תנא סיפא רוב ישראל ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה תינוק ואבוקה בידו בודק אחריו אם ישראל הוא מברך אם נכרי הוא אינו מברך מאי איריא תינוק אפי' גדול נמי אמר רב יהודה אמר רב הכא בסמוך לשקיעת החמה עסקי' גדול מוכחא מילתא דודאי נכרי הוא תינוק אימר ישראל הוא אקרי ונקימו: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה אור אם עבה כפי הכשף מברך עליו ואם לאו אינו מברך עליו תני חדא אור של כבשן מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו לא קשיא יחא בתחלה הא לכסוף תני חדא אור של תנור ושל כירים מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו לא קשיא הא בתחלה הא לכסוף תני חדא אור של בית הכנסת ושל בית המדרש מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו ל"ק הא דאיכא אדם חשבו הא דליכא אדם חשבו ואי בעית אימא הא והא דאיכא אדם חשבו ולא קשיא הא דאיכא חזנא והא דליכא חזנא ואב"א והא דאיכא חזנא ולא קשיא הא דאיכא סהרא והא דליכא סהרא: ת"ר היו יושבין בבית המדרש והביאו אור לפנייהם בש"א כל אחד ואחד מברך לעצמו וכוה"א אחד מברך לכולן משום שצמא ר' ברוב עם הדרת מלך בשלמא ב"ה מפרשי' טעמא אלא בית שמואי שמואי טעמא קסברי מפני בטול בית המדרש: תניא נמי של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני בטול בית המדרש: אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של מתים: מ"ט נר לכבוד הוא דעבידא בשמים לעבורי ריחא הוא דעבידי אמר רב יהודה אמר רב כ"ל שמוציאין לפניו ביום ובלילה אין מברכין עליו וכל שאין מוציאין לפניו אלא בלילה מברכין עליו אמר רב הונא: בשמים של בית הכסא ושמן העשוי להעביר את הזוהמא אין מברכין עליו לממרא דכל היכא דלאו לריחא עבידא לא מברכין עלויה מיתיבי ה"מ הנכנס לחנותו של בשם והריח ריח אפילו ישב שם כל היום כלו אינו מברך אלא פעם אחד נכנס ויצא נכנס ויצא מברך על כל פעם ופעם והא הכא דלאו לריחא הוא דעבידא וקמברך אין לריחא נמי הוא דעבידא כי היכי דגורחו אינשי וניתו ונובון אינו מברך אם רוב ישראל מברך רבי יוסי אומר אפי' רוב ישראל נמי אינו מברך מפני שבנות ישראל מקטרות לכשפים אמנו כולוהו לכשפים מקטרין ה"ל מיעוטא לכשפים ומיעוטא נמי לגמר את הכלים אשתכח רובא דלאו לריחא עביד וכל רובא דלאו לריחא עביד לא מברך אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן המהלך בערבי שבתות במבריאי ובמוציאי שבתות בצפורי והריח ריח אינו מברך מפני שחזקתו אינו עשוי אלא לגמר בו את הכלים תנו רבנן היה מהלך בשוק של עכו"ם נתרצה להריח הרי זה חוטא: ואין

ושמן העשוי להעביר את הזוהמא. שמציאים בסוף הסעודה לסוך ידיים מוזהמות והוא מצושם צשמים: אין מצרכין עליו. צורה עלי צשמים אלא צורה שמן ערצ מצרכין אס שמן של אפרסמון הוא. והא דלמר צי"ה מצרכין (לעיל דף מג.) האלי משחא כנישא וטחינא מצרכין עליו צע"כ לא צבא צמוך הסעודה קאמר אלא צבא להריח: לגמר אס הכלים. לצשם צעשו את הכגדים: צענריו. היו רגילים לגמר ערצי צשמות וצפורי צמנ"ש: לא

עין משפט גר מצוה

בא ב מיי פכיש מהל שבת ה"ל מ טושי"ע ארימ סי רמא סקף ה: מו ג מיי סע ה"ל מ טושי"ע סע סעי ו: ו ד (מיי פיימ מהל שבת הלכה מ סמנ עטין נט): יח ה מיי פכיש מהל שבת הלכה מ סמנ עטין (כו) נט טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו: ו [טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו: יב ו מיי סע סמנ עטין (כח) נט טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו: כ ה מיי סע טושי"ע סקף ו: יג טושי"ע סע: כא ב טושי"ע סע סקף ו: בב ל מיי פיימ מהל סמנ ה"ל מ טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו: בג מ טור [טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו: גח לט [סקף ו: בד מ מיי פיימ מהל צרכים הלכה מ סמנ עטין מ (וכט) טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו וס' ולי סקף ו: בה מ מיי סע הלכה מ סמנ עטין מ טושי"ע ארימ סי רמא סקף ו: ע מיי סע טושי"ע סקף ו: כו מ מיי סע טושי"ע סקף ו: סקף ו: סקף ו: סקף ו:

רבינו הנאל

אסיקנא אור שלא שבת אין מברכין עליו, אבל אור שושבת מעבדא כגון אור שלחיה ואור [של חולה] אף על פי שיהיה דולק כל היום מברכין עליו מפני ששבת ממלאת עבידיה. וכן עשית שיהיה דולק כל השבת, במוצאי השבת מברכין עליה. ישראל שהדליק מני מברכין עליו אישיר דלא מוסקי, וכי קא מברך אתהוירא קא מברך, אבל ניר שהדליק מגוין אף נעל פין דאוסף לא [מברכין עליו]. והיה מהלך וראה אור ודולק כל השבת, במוצאי מברך, אם רוב גרים אינו מברך, מחצה על מחצה מברך. לא מליגי דאית קראי דבורא דברא משמע. אין מברכין [...] לעבודה זרה מכלל [...] במסכתא מברכין והאינאן [...] ד. והם לאו מסיבתם לעבודה זרה אינון מברכין. אין מברכין על הנר שלימים משום דלא שבת. אסיקנא אור שלא שבת אין מברכין עליו, אבל אור שושבת מעבדא כגון אור שלחיה ואור [של חולה] אף על פי שיהיה דולק כל היום מברכין עליו מפני ששבת ממלאת עבידיה. וכן עשית שיהיה דולק כל השבת, במוצאי השבת מברכין עליה. ראה תינוק סמן לשקיעת החמה ואבוקה בידו, בודק אחריו שמה בר ישראל הוא אוקרי נקט, ואילא אסיר. אור של כבשן ושל תנור ושל כירה, תני חדא מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין לא קשיא כאן בתחילה כאן [בסוף]. פי בתחלה [הדליק] ודעיין לא [אחו] אור ברוב העצים וקוטרא הוא דסליק ולא צאל נהורא אין מברכין אלא בסוף שכבר הדליקו והעלו שלהבת מברכין. אור של כנסת ושל בית המדרש תני חדא מברכין ותניא אידך אין מברכין. איתין לפרוש הא דאיכא חזנא הא דליכא חזנא יש מין שאומר אי איכא [חזנא דאילן בבית הכנסת לנהורא עבידי ומברך עליו, ואי ליכא חזנא, לכבוד בית הכנסת עשוי